

DOMAČIN.

DOMAČIN izhaja vsako soboto popoldne, če je ta dan praznik dan poprej ob istem času. — Naročnina za Ljubljano z dostavljanjem na dom: celoletno 3 K, polletno 1 K 50 v, četrletno 75 v; po pošti: celoletno 4 K, polletno 2 K, četrletno 1 K. — Uredništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v I. nadstr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu DOMAČINA. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. — Inserati (oglasil): Trikrat razdeljena petit-vrsta pri enkratni objavi 12 v, pri vsaki nadaljnji objavi 8 v, pri dvostopni petit-vrsti v reklamnem delu stane vrsta 20 v. Cela stran 30 K, pri večkratnem objavljanju po dogovoru znaten popust. — Upravništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v I. nadstr.

Štev. 35.

V Ljubljani, dne 14. novembra 1914.

Leto II.

Svetovna vojna.

Splošni vojni položaj.

Tudi v preteklem tednu so dosegle avstrijske in nemške zavezniške čete celo vrsto vojaških uspehov. Seveda ni na nobenem bojišču še padla končna odločitev, a temu se ne smemo čuditi, ker pri milijonskih armadah, pri takih velikih množicah bojujočih se čet ni mogoče kar hipoma doseči končnega uspeha; saj pri tako razširjenih frontah ni mogoče sovražnika obkoliti, od česar je hitra odločitev odvisna. Na vseh bojiščih vidimo le frontalne napade, ker so obkoljevalni poizkusi pri tako razsežnih frontah popolnoma izključeni.

Zato opazamo na vseh bojiščih le počasno napredovanje bojnih operacij.

Najvažnejša izprememba vojnega položaja pa se je izvršila s tem, da je Turčija posegla v evropsko

vojno in se postavila s svojimi četami na stran Avstro-Ogrske in Nemčije.

Trojnosporazumne države so do zadnjega trenutka upale, da jim bo mogoče izogniti se turškemu sovražniku in Rusija je šla v svojem strahu tako daleč, da je po francoskem poslaniku v Carigradu izjavila, da se zavratni napad na Turčijo v Črnem morju lahko mirnim potom reši. A Turki se niso dali premotiti, ampak so se z občudovanja vredno korajzjo dvignili, da branijo svojo existenco, katero ogrožata Rusija in Anglija. Seveda so angleški in ruski časopisi ta samozavestni nastop Turčije blatili in so jeli Turčijo zasramovati. Da nastop Turčije napravlja nasprotnikom mnogo strahu, sledi iz tega, da so Angleži hitro anektirali Egipt in so imenovali Kedivovega strica za generalnega guvernerja.

Prvi boji na kopnem med Rusi in Turki v Kavkazu so se vršili uspešno za Turčijo. Perzijska vlada je po svojem poslaniku v Petrogradu zahtevala, da mora Rusija vse svoje čete spraviti iz Perzije. Vsekakor, in naj se razvija vojna kakor hoče, pomenja na-

Podlistek.

Na razpotju življenja.

Vaška slika, spisal I. L. Hrdina. — Iz češčine prevel Podravski.

(Konec.)

„O ti še ne poznaš osti bede, ti si nedolžen — in jaz ne pustim, da bo spoznal stene ječe, kakor imenujemo pozemeljsko življenje, nočem, da bi moral kdaj kleti nesrečnega svojega očeta! — Ti spiš — ko se sprebudiš, nahajala se bova oba na boljšem svetu, kjer ni bolečin, kjer ni ločitve. Pojdi, moj sinček!“

„Kam greš, mati?“ jo vpraša tesnobno deklica; „ali vzameš tudi mene s seboj?“

„Ne, predraga; nisem ti dala življenja, nočem ti ga vzeti. Sporočim pa pozdrav tvoji materi — Čemu danes nihče ne gre črez ta most!“

Klarica je za trenutek poslušala.

„Sedaj nekdo pride, resnica, že je krenil proti mostu; kadar pride semkaj, vidiš tega moža v vojaški čepici? ko dospe semkaj, reci mu, hčerka, naj te zapelje na Kamenico v farovž. Ko bi te vprašal, kdo je bil, ki je skočil v Ogarko, pa mu reci, da Klarica, tvoja mačeha. — Pojdi sem, sirota — poljub za slovo — — —“

Tujčevi koraki so uprav zadoneli po lesenem libohoviškem mostu, ko je Klarica skočila preko nizke ograje ter zginila s svojim sinom v Ogarcinemrodu.

* * *

Kameniški župnik je bil še v pozni noči sprebučen iz spanja.

„Kaj se godi?“

„Imam vas baje zbuditi, velečastiti gospod.“

„Ciril!“

„Pripeljem vam to deklico — ali jo poznate?“

„Dete Zameckega — —“

„Našel sem jo na libohoviškem mostu!“

„Nemara je tje zablodila!“

„Ne, šla je s Klarico.“

„Kje pa je Klarica?“

„Pred mojimi očmi, držeč nekaj v naročju, je skočila v Ogarko.“

* * *

Ali ste videli poslednji čas gospoda župnika iz Kamenice? Vidite, kako se je spremenil od tega časa, kar so dobili Klarico pod Radoviškim brodom!

Revež, koliko je doživel hudega; v enem letu so mu lasje popolnoma osiveli.

stop Turčije mogočen preobrat, kajti Turčija s svojimi 500.000 možmi turških čet, boče zahtevala ravno takšne moči s strani trojnega sporazuma.

V naslednjem prinašamo uradna poročila izza tega tedna o poteku sedanjih operacij na severnem, južnem in francosko-belgijskem bojišču.

Z avstrijsko-ruskega bojišča.

Boji proti Rusiji.

Na Ruskem Poljskem koraka vojska desetih armadnih zborov proti reki Varti. Močni ruski konjeniški oddelki so se pojavili tu in tam, ter ponekod dospeli tudi že do te reke. Ruski konjeniški oddelki treh divizij je prekoračil tudi že reko pri Russkovu in Kozubovu južno od Kola ter začel prodirati proti Kaninu in Turku. Nemške čete, ki so stale ob reki, so se umaknile proti glavni armadi, nato so napadle ruske čete na več krajih in jih krvavo zavrile, pri čemer so Nemci vjeli mnogo ruskih konjenikov. Po izkušnjah iz dosedanjih bojev je sklepati, da bo tem napadom ruske konjenice kmalu sledila ofenziva silnih ruskih čet, vsled česar je v najkrajšem času pričakovati zelo važnih dogodkov. Na Južnem Poljskem je položaj naše armade južno in zahodno od Kjelc v splošnem neizpremenjen. V severnem delu Srednje Galicije zavzemajo naše čete popolnoma po načrtu nove pozicije.

O umikanju Nemcev poroča „Frankfurter Zeitung“ iz angleškega vira, da so se Nemci prostovoljno umaknili in da se je umikanje v najlepšem redu vršilo. Pred zimo ni pričakovati več nemškega napada.

Uspehi naše armade pri izlivu reke Wislok in v Stryjski dolini. — Nad 1500 Rusov ujetih.

Dunaj, 5. novembra. (Kor. urad.) Uradno razglašajo dne 5. novembra: Tudi včeraj so razvijale operacije na severnem bojišču po načrtu in popolnoma

nemoteno od sovražnika. Južno od izliva reke Wislok so naše čete vrgle sovražnika, ki se je utaboril na zapadnem bregu reke Šan, iz vseh njegovih postojank, ujeli nad 1000 sovražnikov ter uplenili tudi nekaj strojnih pušk. Takisto se sovražnik tudi v Stryjski dolini ni mogel upirati našim napadom. Tu smo ujeli 500 Rusov ter uplenili 1 oddelek strojnih pušk in drug vojni materijal.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, generalni major.

Mir na severnem bojišču.

Dunaj, 6. novembra. (Kor. urad.) Uradno razglašajo dne 6. novembra:

Včeraj na severu ni bilo bojev. Kretnje naše armade so se vršile, kakor smo nameravali, tako na ruskem Poljskem, kakor v Galiciji, ne da bi nas zaviral sovražnik.

Ako bomo na posamnih delih fronte vključ v krajevnemu ugodnemu položaju začasno zopet prepustili pridobljena tla Rusom, je to utemeljeno v splošni situaciji.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, generalni major.

Dunaj, 8. novembra. (Kor. urad.) Uradno razglašajo dne 8. novembra:

Na severovzhodnem bojišču ni bilo včeraj nobenih bojev.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, generalni major.

Uspešni naši boji na Cerplanini, pri Šabcu in Krupnju. — 1500 Srbov ujetih.

Dunaj, 7. novembra. (Kor. urad.) Z južnegu boporočajo uradno dne 7. novembra:

Napadi na sovražnika, ki se je v prostoru Cer Planine in južno od Šabca utrdil za vejnatimi ograjami in žičnatimi zaprekami, napredujejo polagoma.

Beseda ljubezni.

Novela, slovaški epikal Janko Jesenský. — Posl Podravski.

Čurin je sedel uprav pri neki apelaciji, ko mu poštni sel odda med uradnimi, zelenimi, kavovimi in žoltimi ovitki bel, podolgast zavoj. Naznanilo poroke Helene Zakalikove s posestnikom Zeimom.

„S posestnikom Zeimom!“ zagodrnja poluglasno. „Torej vendar!“

In razveselil se je zlasti radi tega, da ga novica ni zanimala. Njegovo srce je ostalo hladno in mirno. Pri vsem tem pa je vstal od mize in začel se sprehajati po pisarni.

Mrak kratkega zimskega dneva se je že vkradel v sobo in koti so že otemneli. Skozi okna je bilo videti, kako pada gost sneg v kosmuljah ter se prileplja na polknice in velike steklene šipe. Veje kostanjev pred okni, pred kratkim še črne, suhe in otožne, so se pobelile od nalepljenega snega. Vrabci so se umaknili z njih pod strehe. Njihovo čvirikanje je utihnilo, samo semtertje se je še kateri oglašil kakor v spanju. „Da, da,“ si je mislil Čurin, sprehajajoč se. „Jaz si žvižgam“. In zažvižgal si je s tankim, visokim glasom generalmarš. „Ko bi me novica razčiljevala, pa si gotovo ne bi žvižgal. Vrgel bi se na posteljo in jel preklinjati. Kakor takrat pred dvema letoma.“

„Tudi to fotografijo vtaknem v predal hladnokrvno,“ je zamomljal. Saj je itak stala brez pomena celi dve leti na njegovi pisalni mizi.

In Čurin je vzel fotografijo z mize ter jo gledal z neodkritim, porogljivim pogledom.

„Čemu ne bi pogledal nate. Lasje črni kakor oblak in v njem kos jasnega neba; belo, majhno ličice, z velikimi, črnimi, nedolžnimi očmi. Hej, pičila si me, kuščarica, radostna kača, a jaz te nisem mogel potepati.“

Rad bi bil pokazal sliki jezik, toda to se mu je zdelo nedostojno. — „Sploh, ona me ne more že niti ujeziti,“ si je mislil, Vrgel je fotografijo v predal ter ga zaprl s kolenom.

„Počivaj v miru. Zate pri meni ni vstajenja!“ je zaklical glasno s smehom, stoječ sklonjen nad mizico. Lala, jaz plešem nad tvojo končno smrtjo.“

In zažvižgavši si valček, se je zavrtel trikrat po pisarni. — „Ne, ne. Prav nič me ni ganila ta novica. Zares. Ne plesal bi, ako bi bil otožen.“

„Takrat sem bil mlad,“ si je mislil, usedši se na zofo. „A kako smešen! Kako otročji sem bil takrat. Kako otročji! Smešen, bedast, blazen.“

In oprši glavo ob visoko vajšnico mehke zofo, upirajoč svoj pogled v pobarvan strop, je premišljeval o tem, kar je preteklo ter bilo sedaj mrtvo. Saj njemu se je zdelo tako, da je to vse poginilo in prenehalo živeti.

(Dalje prihodnjič.)

Včeraj smo osvojili taktično važno višino Mišar in pri tem ujeli 200 sovražnikov. V skladu s temi operacijami smo včeraj tudi pričeli z napadom na prav dobro krite in prav tako prirejene pozicije pri Krupnju. Podrobnosti še ne moremo objaviti. Naše čete so včeraj z občudovanja vredno hrabrostjo v naskoku zavzele celo vrsto srbskih okopov. Pri tem so ujele okrog 1500 sovražnikov ter uplenile 4 topove in 6 strojnih pušk. Ker je razpoloženje in stanje naših čet izvrstno, lahko pričakujemo, da bodo tudi te operacije ugodno napredovale.

Nemotene operacije naše armade na severnovzhodnem bojišču. — Prostovoljna izpraznitev srednje Galicije. — Przemysl obkoljen.

Dunaj, 11. novembra. (Kor. urad.) Uradno razglašajo dne 11. novembra opoldne;

Operacije na severovzhodnem bojišču se razvijajo po načrtu, ne da bi nas motil sovražnik.

V ozemlju srednje Galicije, ki smo je prostovoljno izpraznili, so prodrli Rusi preko dolnje Wisloke čez Rzeszow in v prostor pri Lisku.

Przemysl je zopet obkoljen. V dolini reke Stryj je morala neka sovražna skupina bežati z velikimi izgubami, ker jo je obstreljeval neki oklopni vlak in ker se je nepričakovano pojavila naša konjenica.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, generalni major.

Z južnega bojišča.

Na južnem bojišču se nadaljujejo boji na celi fronti. — Srbsko „Do zadnjega moža“. — Zavzeto važno oporišče pri Kostajniku.

Dunaj, 8. novembra. (Kor. urad.) Z južnega bojišča javljajo uradno z dne 8. novembra:

Na jugovzhodnem bojišču so včeraj trajali boji ves dan na vseh frontah z nezmanjšano srditostjo. Kljub trdovratnemu odporu sovražnika, ki je izdal geslo „Do zadnjega moža“, so naše hrabre čete zavzele v prostoru pri Krupnju okop za okopom, dokler niso danes zjutraj ob 5. v naskoku osvojile tudi važno oporišče pri Kostajniku, ki so je Srbi smatrali za neosvojljivo. Število ujetnikov in uplenjenih topov je doslej samo približno znano.

Naši uspehi na južnem bojišču. — Naša zmaga na črti Ložnica-Krupanj-Ljubovica nad srbsko armado, broječo 120.000 mož.

Dunaj, 9. novembra. (Kor. urad.) Z južnega bojišča poročajo uradno z dne 9. novembra:

Naše operacije na južnem bojišču potekajo povsem ugodno. Dočim pa je naše prodiranje preko črte Šabac-Lješnica naletelo ob močno utrjenem gorskem vznožju na trdovraten odpor, so se tridnevni boji na črti Ložnica-Krupanj-Ljubovica že končali s popolnim uspehom. Tu je imel sovražnik svojo III. armado pod poveljstvom generala Pavla Šturma, in I. armado pod poveljstvom generala Petra Bojovića, skupaj 6 divizij 120.000 mož. Obe ti armadi sta morali svoje hrabro branjene postojanke zapustiti in se umikati proti Vajevu. Naši zmagoviti korci so snoči dospeli do višine, ki na vzhodu obvladuje Ložnico, in do glavnega grebena Sokolske planine, jugovzhodno od Krupnja. Številni ujetniki in uplenjeni vojni material. Podrobnosti manjkajo.

Boji na črti Šabac-Lješnica. — Zmagovito prodiranje vzhodno od Ložnice, Krupnja in Ljubovije.

Dunaj, 10. novembra. (Kor. urad.) Z južnega bojišča poročajo uradno: Srditi boji na gorskem vznožju ob črti Šabac-Lješnica so se tudi danes nadaljevali pozno v noč. Pri tem smo v naskoku zavzeli posamne sovražne, močno utrjene postojanke. Južno od Cer planine so naše zmagovite čete prodirale naprej iz prostora vzhodne Ložnice, Krupnja in Ljubovije, ki so ga prejšnji dan dosegle. Tudi tu so se vneli trdovratni boji z zadnjimi voji sovražne armade, ki smo vse v kratkem času vrgli. Med številnimi ujetniki se nahaja tudi polkovnik Radaković, med uplenjenimi topovi pa 1 moderni težki top.

Zavzetje Mišarja. — Osvojitve višin vzhodno od Zavlake. — 4300 Srbov ujetih.

Dunaj, 11. novembra. (Kor. urad.) Z južnega bojišča javljajo uradno z dne 11. novembra:

V jutranjih urah dne 10. novembra smo po štiridnevni, z velikimi izgubami spojenih bojih v naskoku zavzeli višine pri Mišarju južno od Šabca ter s tem upognili sovražno desno krilo. Številni ujetniki. Nasprotnik je moral zapustiti močno utrjeno črto Mišar-Cer planina in se pričeti umikati. Močno sovražne zadnje čete so se znova uprle v zadaj se nahajajočih brambnih, že preje pripravljenih pozicijah. Prodiranje vzhodno Ložnice-Krupnja napreduje gladko kljub srditemu odporu sovražnih zadnjih čet. Višine vzhodno od Zavlake so že v naši posesti. Kolikor je doslej znano, smo v bojih od 6. do 10. novembra ujeli okrog 4300 mož ter uplenili 16 strojnih pušk, 28 topov, med temi 1 težak top, 1 zastavo, več municijskih voz in zelo mnogo municije.

Potiorekovo armadno povelje.

„Az Est“ priobčuje armadno povelje fcm. Potioreka, ki se glasi:

Vojaki pete in šeste armade!

Zopet je prišel trenutek, da napademo z združenimi močmi nam nasproti stoječega sovražnika in da zaključimo svoje dosedanje uspehe z odločilnim napadom ter tako dosežemo namen vojne, sovražnika popolnoma pobiti!

Z novo močjo, nadahnjeni izbornega duha, telesno in duševno okrepljeni po skoraj trimesečni vojni, stojimo nasproti oslavljenemu sovražniku, ki se je že zdavnaj kesal svoje lahkomiselnosti, s katero nas je prisilil potegniti meč. Tako hočemo torej zlomiti zadnjo silo sovražnika in končati to vojno še predno nastopi zima, to vojno, ki vam nalaga tako težke posledice.

Vojaki! Vaša hrabrost, ki jo je najvišji vojni gospodar že pogosto priznal, mi jamči, da mislite tudi ob tej priliki vsi na svojo prisego in na svojo vojaško dolžnost, kakor naši padli junaki, ter hočete storiti vse, da premagate sovražnika, jamči mi, da boste žrtvovali kri in življenje, z Bogom za cesarja, kralja in domovino.

Z nemško-francoskega in nemško-ruskega bojišča.

Berolin, 5. novembra. (Kor. urad.) Wolffow urad javlja: Veliki glavni stan dne 5. novembra. Včeraj so izvršili Belgijci, ki so jih podpirali Angleži in Francozi, srdit izpad preko Nieuporta med morjem in poplav-

ljenim ozemljem. Zavrnilo smo jih brez truda. Pri Ypresu in južnozpadno od Lilla, kakor tudi južno od Berry au Bac, v Argonih in v Vogesih so napredovali naši napadi.

Na vzhodnem bojišču se ni prigodilo ničesar bistvenega. Vrhovno armadno vodstvo.

Berolin, 6. novembra. (Kor. urad.) Wolffov urad javlja: Veliki glavni stan dne 6. novembra dopoldne. Naša ofenziva severozapadno in južnozpadno od Ypresa dobro napreduje. Tudi pri La Bassée in v Argonah smo pridobili na terenu. Naše čete so zavzele važno francosko opirališče v Bois Brule, južnozpadno od St. Michiela.

Na vzhodnem bojišču se ni zgodilo ničesar bistvenega. Vrhovno armadno vodstvo.

Nemški uspehi pri Ypresu. — 1000 Francozov ujetih. — Soupir in Sapigneul v francoskih rokah. — Tri ruske konjeniške divizije pri Kolu poražene.

Berolin, 7. novembra. (Kor. urad.) Poročilo Wolffovega urada. Veliki glavni stan dne 7. novembra dopoldne.

Naši napadi so tudi včeraj napredovali v smeri proti Ypresu, zlasti pa jugozpadno od Ypresa. Vjeli smo nad 1000 Francozov in vplenili tri strojne puške. Francoske napade zapadno od Noyona ter na Vailly in Chavonne, ki smo jih bili osvojili, smo dobili s težkimi izgubami za sovražnika. Izprazniti smo morali Soupir, ki smo ga bili osvojili in le slabo zasedli, ter zapadni del Sapigneula, ki se je trajno nahajal v najhujšem artilerijskem ognju. Pri Servanu smo sovražnika zavrnilo, v Argonskem lesu pa smo ga potisnili nazaj.

Na vzhodnem bojišču smo potolkli tri ruske konjeniške divizije, ki so nad Kolom prekoračile reko Varto, ter jih vrgli preko reke. Vobče pa tam ni bilo spopadov. Vrhovno armadno vodstvo.

Uradno poročilo z nemških bojišč.

Berolin, 8. novembra. (Kor. urad.) Wolffov urad javlja: Veliki glavni stan dne 8. novembra.

Včeraj smo nadaljevali z napadi pri Ypernu in zapadno od Lilla. Na zapadnem obronku Argon smo zavzeli važno višino pri Vienne le chateau, za katero so se vršili boji več tednov. Pri tem smo uplenili dva topa in dve strojni puški. Sicer je megleni dan potekel na zapadnem bojišču docela mirno.

Z vzhoda ni nobenih vesti.

Vrhovno armadno vodstvo.

Uspešni boji pri Ypernu. — Odbiti ruski napad pri Wysztynskem jezeru. — 4000 Rusov vjetih.

Berolin, 9. novembra. (Kor. urad.) Poročilo Wolffovega urada. Veliki glavni stan, dne 9. novembra dopoldne.

Včeraj popoldne je več sovražnih ladij znova jelo obstreljevati naše desno krilo. Naša artilerija pa jih je naglo pregnala. Sunek, ki ga je sovražnik v večernih urah izvršil iz Nieuporta in ponoči ponovil, se je ponesrečil popolnoma. Kljub najtrdovratnejšemu odporu so naši napadi pri Ypernu napredovali polagoma, toda preprečeno.

Sovražne protinapade jugozpadno od Yperna smo zavrnilo in vjeli več sto sovražnikov.

Na vzhodu smo s težkimi izgubami za sovražnika, odbili severno od Wysztynskega jezera napad močnih ruskih sil. Rusi so pustili nad 4800 mož kot vjetnike in 10 strojnih pušk v naših rokah.

Vrhovno armadno vodstvo.

Uspešne nemške operacije pri Ypernu in v Argonskem lesu. — Razpršeni ruski bataljoni pri Koninu.

Berolin, 10. novembra. (Kor. urad.) Wolffov urad javlja: Veliki glavni stan, dne 10. novembra dopoldne.

Naši napadi pri Ypernu so tudi včeraj počasi napredovali. Vjeli smo nad 500 Francozov, Indijcev in Angležev ter vplenili več strojnih pušk. Tudi dalje proti jugu so se naše čete prerile naprej. Srdite protinapade Angležev smo odbili. V Argonskem lesu napredujemo dobro. Sovražne sunke smo z lahkoto zavrnilo.

Na ruskem Poljskem je naša konjenica pri Koninu razpršila en ruski bataljon, vjela 500 sovražnikov in uplenila osem strojnih pušk.

Vrhovno armadno vodstvo.

Nemci osvojili Dixmuiden in St. Eloy in vjeli 8000 sovražnikov.

Berolin, 11. novembra. (Kor. urad.) Wolffov urad javlja: Veliki glavni stan dne 11. novembra dopoldne.

V sektorju Yser smo včeraj dobro napredovali. Dixmuiden smo zavzeli v naskoku. Vjeli smo včeraj več kakor 500 sovražnikov ter vplenili 9 strojnih pušk.

Zahodno od Langenmarck so udarili naši polki, pevajoč „Deutschland, Deutschland über Alles“ na prvo črto sovražnih pozicij ter jo zavzeli. Vjeli smo okrog 2000 mož francoske linijske pehote ter vplenili šest strojnih pušk. Južno od Ypresa smo pregnali sovražnika iz St. Eloy, kraj, za katerega smo se ljuto borili več dni.

Tam smo zajeli okrog 1000 sovražnikov in šest strojnih pušk. Vzlic večkratnim ljutim angleškim protinapadom, smo obdržali višine, ki obvladujejo Armentieres na severu. Jugozahodno od Lilla smo napredovali v napadu.

Pri poizkusu, da bi zopet zavzeli obvladajoče višine severno od Vienne le Chateau na zapadnem obronku Argon, so imeli Francozi velike izgube. V Argonskem lesu ter severnovzhodno in južno od Verduna smo povsodi zavrnilo francoske sunke.

Z vzhodnega bojišča ni pomembnih vesti.

Vrhovno armadno vodstvo.

Pomorska bitka v Čilenskih vodah. — Poraz angleških ladij.

Berolin, 26. novembra. (Kor. urad.) Wolffov urad javlja uradno dne 6. novembra: Angleški tiskovni urad poroča, da je naše brodovje uničilo dne 1. novembra ob čilenski obali angleško oklopno križarko „Monmouth“, ter težko poškodovalo oklopno križarko „Good Hope“. Mala križarka „Glasgow“ je poškodovana ušla.

Na nemški strani so se udeležile boja Nj. Vel. veliki križarki „Scharnhorst“ in „Gneisenau“ ter Nj. Vel. male

križarke „Nürnberg“, „Leipzig“ in „Dresden“. Naše ladje niso utrpele, kakor se zdi, nikake škode.

Namestnik admiralnega štaba Behnke.

Angleška oklopna križarka „Monmouth“ je imela 9800 ton deplacemanta ter je razvijala z 22.200 konj. silami brzino 23 milj na uro. Oborožena je bila s 14 topovi kalibra 15 cm in 8 topovi kalibra 7·6 cm. Posadka je štela 678 mož. „Monmouth“ je bila zgrajena leta 1901. Oklopna križarka „Good Hope“ ima 14.100 ton deplac., 31.000 konj. sil, 23 milj brzine, 2 topa kalibra 23 cm, 16 topov kalibra 15 cm ter 14 topov kalibra 7·6 cm. Posadka šteje 900 mož. „Good Hope“ je 13 let stara. Mala leta 1909. zgrajena križarka „Glasgow“ ima 4800 ton ter razvija z 22.470 konj. silami brzino 25 milj. Posadka šteje 376 mož.

Nemški oklopni križarki „Scharnhorst“ in „Gneisenau“ reprezentirata isti tip, sta bili spuščeni v morje leta 1906., imata 11.600 ton deplac. ter razvijata z 28.000 konj. silami 23, oziroma 22 milj brzine. Oboroženi sta vsaka z 8 topovi kalibra 21 cm, 6 topovi kalibra 15 cm in 18 topovi kalibra 8·8 cm. Posadki štejeta po 764 mož. Male križarke „Nürnberg“, „Leipzig“ in „Dresden“ so istega tipa, kakor glasovita „Emden“.

Pomorska bitka ob Čilski obali.

„Newyork Herald“ poroča iz Valparaisa, da se je pomorska bitka ob čilski obali vršila na nemirnem morju. Nemci so imeli le šest ranjenih. Nemški topničarji so streljali zelo dobro, kljub temu je bilo treba kakih 400 strelcev iz velike daljave, da so bile angleške ladje nerabne. Nemški častniki pripovedujejo, da so se Angleži hrabro borili, da pa njih topovi niso imeli uspeha. Nemci domnevajo, da bi se bile morale združiti z japonsko flotilo 8 ladij, ki je zasledovala nemške ladje.

Iz Berolina poročajo: Nemške križarke so čakale pred Coronelom, kjer so angleške ladje nakladale premog. Obkolile so angleške ladje in začele streljati na nje na razdaljo 9000 metrov, angleške ladje so odgovarjale šele na 6000 metrov. „Monmouth“ je nadaljevala boj tako dolgo, da je bila popolnoma nerabna.

Nemški napad na angleško obrežje.

Berolin, 6. novembra. (Kor. urad.) Poročilo Wolffovega urada: Veliki glavni stan, dne 6. novembra so naše velike in male križarke napadle angleško obrežje pri Yarmouthu, obstreljevale tamkajšnje obrežne utrdbe in nekaj malih ladij, ki so bile v bližini usidrane in očitno niso pričakovale napada.

Močnejših angleških vojnih sil v zaščito tega važnega pristanišča ni bilo na mestu. Naše križarke navidezno zasledujoči podmorski čoln D 5, je, kakor razglašla angleška admiraliteta, zadel ob mino in se potopil. Načelnik admiralskega štaba pl. Pohl.

Nemški podmorski čoln potopil pri Dovru angleško torpedovko.

London, 12. novembra. (Kor. urad.) Angleška admiraliteta poroča, da je neki nemški podmorski čoln danes zjutraj potopil na višini Dovra angleško torpedno topničarko „Niger“. Vsi častniki in 37 mož posadke so se rešili.

Pogin slavne križarke „Emden“. — Križarka „Königsberg“ izgubljena.

Berolin, 11. novembra. (Kor. urad.) Uradno. Glasom uradne objave angleške admiralitete je avstralska križarka „Sidney“ napadla Njegovega Velikanstva ladjo „Emden“ dne 9. novembra zjutraj pri Kokosovih otokih v Indijskem oceanu, in sicer v trenutku, ko je slednja izkrcavala oddelek svojega moštva, ki bi naj porušil angleško žično in kabeljsko postajo. Po trdovratnem, z velikimi izgubami združenem boju, je nadkriljajoča sovražnikova artilerija užgala N. V. ladjo „Emden“, katero je potem lastna posadka zavozila na pečine.

Angleška admiraliteta javlja nadalje, da je angleška križarka „Chatham“ blokirala N. V. ladjo „Königsberg“ v reki Rufidži (nemška vzhodna Afrika) s tem, da je potopila 6 milj nad izlivom te reke neki parnik za prevažanje premoga. Del posadke se je baje vkopal v utrjenem taboru na kopnem. „Chatham“ je, kakor se zdi, brezuspešno obstreljeval.

Namestnik načelnika admiral. štaba pl. Behnke.

(„Sidney“ je moderna rapidna križarka angleškega avstralskega brodogradništva, ima 5600 ton deplacemanta ter razvija s 25.000 konjskimi silami brzino 25 milj na uro. Oborožena je z 8 topovi kalibra 15 cm in 4 topovi kalibra 4·7 cm. Spuščena je bila v morje šele leta 1912. „Sidney“ je torej precej močnejša kakor „Emden“, ki je imela le 3650 ton ter 12 topov kalibra 10·5 cm. V brzini sta si bili obe enaki. — Angleška križarka „Chatham“ ima 5400 ton deplacemanta ter razvija s 25.000 konjskimi silami brzino 26 milj na uro. Oborožena je z 8 topovi kalibra 15 cm in 4 topovi kalibra 4·7 cm. Posadka šteje 380 mož. — Nemška križarica „Königsberg“ ima 3800 ton deplacemanta ter je oborožena kakor „Emden“. Posadka šteje 322 mož, „Emden“ je bila nekoliko večja ter je štela 261 mož. „Königsberg“ je bila spuščena v morje leta 1905.)

Pregled vojnih dogodkov

od 30. oktobra do 6. novembra 1914.

Južno bojišče. Naše čete so zavzele celo Mačvo; srbska armada, ki je štela 5 divizij pod poveljstvom generala Stjepanovića, je prišla vsled našega navala čez Drino in Savo v tako nevaren položaj, da se je le s hitrim begom rešila. Naše čete so do 31. oktobra po vrsti zasedle: Ravanj, Črno Baro, Banovopolje, Radenković, Glušće in Tabanović. V noči od 1. do 2. novembra so pa naše čete v naskoku vzele tudi Šabac, ko so preje — istotako z naskokom — zlomile sovražnikov odpor v močno utrjenih postojankah severno od Šabca in vrgle Srbe iz okopov. Od Šabca so se Srbi umaknili na gričevje južno in južozapadno od tega mesta. Naše čete so jim nemudoma sledile in jih napadle. Boj še traja in se za nas zelo ugodno razvija.

Žal, da smo o priliki našega zmagovitega pohoda v Srbijo utrpeli težko izgubo: naš vojaški letalec nadporočnik Sanchiz je bil na poletu smrtonevarno obstreljen, a je vendar še došel v naš tabor, kjer je pa 1. t. m. ranam podlegel. Pred smrtjo ga je cesar brzojavnim potom odlikoval z vojaškim zaslužnim križcem.

Gališko-bukovinsko bojišče. Rusi se trudijo, da bi ustavili prodiranje onih naših čet, ki so jih bile vrgle z Ogrskega nazaj čez Karpate in jih pritirale do Pruta

in Dnjestra, kakor tudi onih, ki so jih od zapada potisnile vzhodno in jih vrgle iz srednje Galicije do Sana, vzhodno od Przemysla in Starega Sambora. Glasom uradnih poročil so se vršili boji in se deloma še vrše: Krog Černovic, ki jih Rusi zama bombardirajo, severno od Kutuja (blizu gališko-bukovinske meje), kjer je bila poražena večja ruska kolona, pri Skole, kjer je bilo ujetih mnogo Rusov, pri Rybniku (južno od Drohobicza ob reki Stryj), kjer so naši huzarji napadli rusko municijsko kolono in ji vzeli vse vozove z municijo, v dolini reke Stryj, kjer so naši ujeli 500 Rusov in zajeli precejšen plen; posebno težki so boji severovzhodno od Turke in pri Starem Samboru; naši so tod izrgali Rusom zelo važne in močne postojanke, a sovražnik se še vedno trdovratno upira. Na tem prostoru smo zadnje dni ujeli 2500 Rusov. — Ob Sanu se boji nadaljujejo; južno od mesta Nisko so Rusi z dvema zboroma prekoračili reko, a naši so jih po hudem boju vrgli nazaj čeznjo. V bojih ob Sanu so imeli Rusi velike izgube, posebno pri Rozwadovu (blizu izteka v Vislo). Južno od izliva reke Wislok so naši vrgli Ruse iz njihovih postojank zapadno od Sana in ujeli 1000 Rusov ter zaplenili veliko strojnih pušk. — Iz krakovske trdnjave se civilno prebivalstvo na poziv oblasti začasno izseli.

Na Ruskem Poljskem naše čete krepko odbijajo vse ruske poizkuse, da bi jih ovirali na njihovem pomikanju na nove postojanke. Na Lysi gori (med Opatowom in Kielcami) so se uspešno postavile v bran proti močnim ruskim silam ter ujele 2200 ruskih vojakov in 20 častnikov. Nato so nadaljevale svoje pomikanje. Dokod je dospela nemška armada, ki je bila skupaj z našo prodrla do Visle, se uradno še ni poročalo; nemški listi pa pišejo, da se je nanovo grupirala na črti Kutno-Opoczno (zapadno, oz. jugozapadno od Varšave).

Ob vzhodno-pruski meji se vrše težki boji, o katerih pa ni natančnejših uradnih poročil, ker še niso odločeni. Pri Szittkehmenu so Nemci odbili ruski naval; pri Bukalarzewu in Vladislavovu so pa Nemci navalili na Ruse. (Vsa tri navedena mesta leže na vzhodno-prusko-ruski meji.)

Francosko-belgijsko bojišče. Pri Nieuportu (ob belgijski obali) so zavezniki podrli zatvornice kanala Yser-Yper in tako za moža visoko poplavalji v morskovo ozemlje južno od Nieuporta. Nemci so se iz poplavljenega ozemlja umaknili brez vsake izgube na ljudeh ali blagu. Južno od Dixmuidna so Nemci zavzeli Ramscapelle in Bixchoote, južno od Ypresa pa Sandwode in Messines. Sicer so pa boji na tem zadnjem koščku Belgije tako trdovratni in besni, da si nasprotniki trgajo iz rok vsako ped zemlje ter posamezni kraji kar po večkrat na dan menjajo svoje osvajačce. Ypres zavezniki (Belgijci, Francozi in Angleži) trdovratno drže, Nemci ga pa istotako trdovratno napadajo. Z močnimi napadi so začeli Nemci tudi na svojem desnem krilu. Zapadno od Lille Nemci korak za korakom napredujejo. Hudi boji so se vršili severno od Arrasa in zapadno od Roye. Velike uspehe so dosegli Nemci severovzhodno od Soissons ob reki Aisne, kjer so zavzeli Vailly, Chavonnes in Soupir in prekoračili Aisne. Nemci obstreljujejo tudi Soissons. Južno od Berri-au-Bac (severnozapadno od Reimsa) in v Argonih Nemci počasi napredujejo. Med Verdunom in Toulom Nemci uspešno odbijajo vse francoske napade; ravno tako v Vogezih, kjer se je zadnje dni izjalovil francoski napad pri Markirchu.

Turško-ruska vojna se je nenadoma začela 29. oktobra s tem, da je turško vojno brodoge v Črnem morju napadlo rusko floto in potopilo rusko ladjo za polaganje min „Pрут“ in rusko topničarko „Kubanec“, več ladij pa težko poškodovalo. Nato je turško brodoge odplulo pred ruske čnomorske luke: Odeso, Sebastopol, Feodosijo, Novorossijsk in Batum in jih bombardiralo. Turki so porušili v teh lukah nad 50 zalog žita in petroleja ter potopili, oz. zaplenili mnogo trgovskih in vojaških prevoznih ladij. Storzena škoda v lukah se ceni na 100 milijonov rubljev. V odeški luki so Turki potopili vrhutega rusko križarko „Donec“ in še neko drugo križarko. Ruski car je nato takoj dal povelje, da ruska armada v Kavkazu prekorači mejo in napade Turke. To se je tudi zgodilo, kakor se je poročalo iz Trapezunta 1. t. m. Ob Karaklisi in Ischanu (na turškem ozemlju blizu kavkaške meje) so Rusi začeli utrjevati svoje postojanke, a so jih Turki glasom turških uradnih poročil — vrgli nazaj.

Angleško-francoske-turške sovražnosti so se tudi začele. 1. t. m. je angleška križarica „Minerva“ obstreljevala turško luko Akaba ob turško-egiptovski meji in porušila fort, vojašnice, pošto in zaloge žita. 3. t. m. je pa angleško-francosko brodoge jelo obstreljevati dardanelske utrdbe, s katerih so turški topovi odgovarjali. Škode ni bilo na nobeni strani, ker je bila razdalja prevelika. 6. t. m. je Anglija uradno razglasila, da je anektirala otok Ciper.

Nad Egiptom je Anglija razglasila svojo suvereniteto in pripravila vse potrebno za obrambo Sueškega prekopa.

Diplomacija ob izbruhu rusko-turških sovražnosti. Ruski poslanik v Carigradu je že 30. oktobra zahteval od turške vlade potne listine in odpotoval iz Carigrada z družino in celokupnim poslaniškim osebjem 31. oktobra zvečer. Zastopstvo ruskih koristi na Turškem je Rusija poverila Italiji. — Angleški poslanik je zapustil Carigrad isti dan kakor ruski, francoski poslanik je pa odpotoval 1. oktobra. Tega dne je zahteval od turške vlade svojo potne listine tudi srbski poslanik in naznanil, da so diplomatične zveze med Srbijo in Turčijo prekinjene. Zastopstvo svojih koristi na Turškem je Srbija poverila ameriškemu poslaniku. Nato je Turčija odpoklicala svoje poslanike v Londonu, Parizu, Petrogradu in Belgradu.

Rumunija in Bolgarija sta izjavili, da ostaneta tudi v bodoče nevtralni.

Vojna na morjih. 31. oktobra je nemški podmorski čoln v Rokavskem kanalu potopil staro angleško križarko „Hermes“. — 4. t. m. je v zalivu Jade zadela na mino nemška križarko „York“ in se potopila. Od 616 mož posadke so rešili nad polovico mornarjev. — 4. t. m. je nemška morska mina potopila en angleški podmorski čoln. — Anglija je 5. t. m. radi min zaprla celo Severno morje.

Rusija in Romunska.

Carigradski listi poročajo, da je bivši ruski veleposlanik, Šebenko, obiskal romunskega kralja te zahteval v imenu svoje vlade:

- 1.) Romunska naj ustavi pošiljanje žita in moke v Nemčijo in Avstro-Ogrsko.
- 2.) Če mobilizira Romunska Rusiji v prilog, odstopi od svojih zahtev glede Bukovine ter jo prepusti Romunski.
- 3.) Romunska naj dovoli prevoz vojnih potrebščin za Srbijo.

4.) Rusija jamči status quo bukareškega miru.

5.) Romunske čete morajo čim prej mogoče začeti prodirati in Rusija bo, če bi hotela Bolgarska Romunsko napasti, zasedla Burgas in Varno.

Romunski ministrski svet je odklonil te zahteve.

Izmena brzojavk med našim cesarjem in sultanom Mehmedom.

Carigrad, 8. novembra. (Kor. urad.) Njegovo Veličanstvo cesar Franc Jožef je poslal sultanu Mehmedu V. to-le brzojavko:

„V tem slovesnem trenutku, ko se je otomanska država, primorana se boriti za svojo čast in za varstvo svojih najvišjih interesov, postavila na stran Avstro-Ogrske in njene zaveznice, mi je srčna potreba, da izrazim Vašemu cesarskemu Veličanstvu visoko zadoščenje, ki je čutim vzpričo dejstva, da vidim, kako se naše armade in mornarice bore v plemenitem in vzvišenem navdušenju za nedotakljivost in slavo domovine. Veseli me, da zrem v srečnem začetku akcije brodovja Vašega Veličanstva, jamstvo in dober znak orožja v boju, ki so nam ga vsilili naši sovražniki, in za trajno in slavno bodočnost naših narodov.

Franc Jožef I.“

Njegovo Veličanstvo sultan Mehmed je odgovoril: „Z največjim veseljem sem sprejel brzojavko, ki mi jo je izvolilo poslati Vaše Veličanstvo. Opirajoč se na pravico in zaupajoč Vsemogočnemu, sem sprejel boj, ki so ga nam vsilili naši skupni sovražniki. Vaše Veličanstvo lahko zagotavljam, da čutim živahno zadoščenje, ko vidim, da se moje čete bore s slavodobitnimi armadami Avstro-Ogrske in Nemčije za obrambo naših najsvetejših pravic. Nadejam se trdno, da bo Najvišji z zmago naših armad dal triumfirati sveti stvari pravice. Polagam važnost na to, da izrazim Vašemu Veličanstvu svoje veliko občudovanje za slavne čine Vaše armade, in izrekam najiskrenejše želje za naš skupen uspeh.

Mehmed V.“

Tedenske novice.

(Iz seje kranjskega deželnega odbora) dne 28. oktobra 1914. Društvu Rdečega križa se dovoli drugi prispevek 1000 K. — Deželni zadrugi asistent Ivan Lazar se imenuje zadrugi pristavom. — Dr. Ivan Černe, tajnik Kranjske deželne banke, se imenuje kolektivnim prokuristom. — Od vlade zahtevane jezikovne izpremembe pri slovenskem besedilu načrta lovskega zakona se odobri. — Vzame se na znanje, da je c. kr. ministrstvo za notranje zadeve z ozirom na pritožbo deželnega odbora, da se obči pokojninski zavod za nameščence in delavska zavarovalnica zoper nezgode v Trstu ne ozirata pri nalaganju denarjev na deželo Kranjsko, opozorilo imenovana zavoda, naj se v bodoče pri nalaganju kapitalov v zmlisu zadevnih postavnih določil ozirata na deželo Kranjsko. — Oddaja zgradbe mostu na deželni cesti II. vrste Blatna—Brezovica—Bevke se odloži za letos in most provizorično popravi.

(Odredba za prodajalce žganja.) C. kr. deželna vlada za Kranjsko je odredila, da v Ljubljani oni obrtniki, kateri imajo točenje žganja za glavni obrt, t. j. ki plačujejo 90 K polletnega davka, ne smejo prodajati žganja ob sobotah ali pred prazniki od 5. ure popoldne pa do ponedeljka ali po prazniku do

5. ure zjutraj. Gostilničarji in obrtniki pa, katerim je točenje žganja kot postranski obrt, tedaj ki ne plačujejo 90 K polletnega davka, pa ne smejo točiti žganja in opojnih pijač le ob nedeljah in praznikih dopoldne. Žganjarne v pravem pomenu besede morajo biti tedaj navedeni čas zatvorjene. Ta odredba stopi v veljavo dne 1. novembra in zadene kavarnarje in slaščičarje ravno tako, kakor druge obrtnike, ki prodajajo (točijo) žgane in opojne pijače. Ako ne bi kaznovanje za pregreške nič odpomoglo, se dotičnemu obrtniku odvzame obrtna pravica za žganjetoč.

(K metovalci, pozor!) Kdor hoče, da mu prihodnje leto ne bo trda predla za živež, ta naj še to jesen pripravi njive za krompir in fižol. Na njive, na katerih je imel letos ajdo, repo, korenje, naj napelje gnoja in ga globoko podorje. S tem naredi dvoje dobro: prvič praho, da se zemlja dobro razzebe in navzame gnojil tudi iz zraka, — drugič, da se bo pa ta napeljani, nevdelani gnoj žez zimo dobro razkrojil v zemlji. Posledica tega bo, da krompir ne bo delal velikega krompirjevca, pač pa dosti zdravih gomoljev. Ravnotako bo v krompir posajeni fižol delal bolj na zrube, nego na slamo. Dobro pa bo, če se na spomlad, predno se sadi krompir in fižol, potrosi po njivi kakih 100 kilogramov superfosfata in kakih 50 kilogramov kalijeve soli na oral. To delo bo zagotovilo obilen pridelek in rešilo marsikoga hudih skrbi v teh resnih časih. Res, da pri marsikateri hiši nimajo vprežne živine za to delo in so vsi moški na vojski, a v tej stiski naj se ganejo sorodniki, sosedje, prijatelji, ter dejansko dokažejo svojo krščansko ljubezen do bližnjega. Zdaj je najlepša prilika, da se pokažejo prave kristjane.

(Oddajanje trt spomladi 1915.) Kakor prejšnja leta se bodo tudi spomladi leta 1915 oddajali iz državnih zalog vinorejcem ameriški ključ (reznice) in korenjaki (bilfe, sajenke). Cene in dobavne pogoje je razvideti iz dotičnih po občinah objavljenih razglasov. Prosilci za ključ, korenjake ali cepljenke se morajo zglasiti pri občinskem uradu najpozneje do 10. decembra 1914 ter obenem navesti, koliko in kakšnih trt potrebujejo. Prijave za trte križanke (hibride ali mešanke) je vložiti najpozneje do 20. decembra 1914 naravnost pri c. kr. vinarskem nadzorniku Bohuslavu Skalicky-ju v Novem mestu.

(Spomenica o kolери), ki jo je izdalo c. kr. ministrstvo notranjih zadev meseca oktobra 1914.

1.) Kolera je prenosna bolezen. Nastane pa tedaj, ako se prenese takoimenovani kolero bacil iz ust v čevo. Na vsak način izvira okužba od človeka, ki jo izločuje s svojimi odpadki, zlasti s črevesnimi. To izločevanje se ne dogaja samo pri bolnih na kolero, nego tudi pri takih, ki so že ozdraveli, odnosno pri takih, ki so zdravi ostali (nosilci bacilov).

2.) Povzročitelj kolere se toraj nahaja le v odpadkih, nikakor pa ne v izsopenem zraku, niti v potu. Vsled tega je nevarnost neposrednega prenosa kolere manjša, kakor pa pri marsikateri drugi kužni bolezni. Tudi strežba bolnim na kolero je brez nevarnosti, ako se čuvamo vsakršnega onečevanja z njihovimi odpadki (ne jejmo torej v bolnikovi sobi, niti ne pijmo in ne kadimo), oziroma, ako smo se onečedili, naj sledi temeljito osnaženje in temeljita razkužba.

3.) Poleg kolero v odpadkov prihajajo — kar se prenašanja bolezni tiče — v poštev še po takih odpadkih onečedeni predmeti, ponajveč perilo, obleka, posoda in sploh vse, kar je v vsakdanji rabi, potem stranišča, onečiščena voda in onesnažena živila.

Nekateri posel, na primer pri plovbi na rekah, na splavih in v pristaniščih, kjer se pije onečiščena voda, takisto pri pericah, ki po nepredvidnem prijemajo onesnaženo in še ne razkuženo perilo, je združen z znatno nevarnostjo okužbe po kolero.

4.) Kolera se širi od kraja do kraja s prometom; prenos po zraku je nemogoč.

5.) Strahu pred kolero ni treba bežati, nego vsakdo naj vztraja v običajnih svojih razmerah.

6.) Najvažnejši predpisi za osebno varstvo so ti-le: Telesna snažnost. Po vsakršnjem onečenju (zlasti na straniščih) si umij roke, na vsak način pa pred jedjo.

Snaženje stanovanj, posebno kuhinje in stranišča (izganjanje muh itd.).

Uporaba nedvomno čiste vode za žejo in kuho (pitna voda naj se, če treba, prekuha).

Svariti je pred uživanjem pokvarjenih ali težko prebavljivih živil, neprekuhanega mleka, prevelike množine sadja, solate, kumar itd., sploh pred nezmernostjo v jedi.

Škodljiv vpliv imajo tudi slaba stanovanja, nezadostna obleka, neredno življenje, napačna prehrana in sploh vsake vrste nezmernost, zlasti tudi pijanje.

Različna sredstva za varstvo in zdravljenje, ki se priporočajo pod imenom kolerovega žganja, kolerovih kapljic itd. so brez vsakega pomena. Opojne pijače sploh ne obvarujejo, oziroma ne ozdravijo od kolere.

V zadnjem času se priporoča cepljenje proti kolero. Stvar zdravnikova je, da presodi, ali naj se cepljenje izvrši, in kako naj se to zgodi.

7.) Od okužbe do izbruha boleznij poteče pri kolero po navadi pol dneva do pet dni. Po preteku petih dni se izbruha boleznij ni več bati.

8.) Najočividnejši bolezenski pojavi so v jasnih slučajih: močna, brezbolestna driska (primerja se vodi, v kateri se je izpiral riž) in bljuvanje; poleg teh — često neznošna žeja, brezsečnost, boleči krči zlasti v mečah, hripav glas in izčrpanje moči.

Bolezen poteče časih tudi samo z znaki navadnega črevesnega katarja. Spoznanje kolere se v takih slučajih zasigura le s pomočjo bakteriološke preiskave.

9.) V času, ko se širi kolera, pazimo na vsakršen, za obolenje sumljiv pojav.

V slehernem slučaju obolenja po kolero ali smrti vsled iste, ali če obstoja tudi le tozadeven sum, se mora vposlati zdravstvenim oblastim takoj zakonito predpisano naznanilo in to najkrajšim potom.

10.) Bolni in za obolenje sumljivi se morajo od drugih oseb ločiti in je najbolje, odposlati jih v bolnico.

11.) Osebe, ki prihajajo iz krajev, okuženih po kolero, treba na kraju, kamor so bile dospele, pet dni zdravstveno-policijsko nadzorovati, ne da bi se jim omejevali osebni stiki ali da bi se osebno nadlegovale. Ako je nevarnost okužbe velika (zlasti pri takoimenovanih nositeljih bacilov), se zaukaže opazovanje v izolaciji.

12.) Temeljito treba med boleznijo in po taisti razkuževati: odpadke bolnikov kakor tudi vse predmete, ki so bili ali bi mogli biti onesnaženi od bolnika, n. pr. posteljno in telesno perilo, obleko, pitno posodo in posodo za kuho itd.

13.) Javnemu zdravstvu treba v časih kolere posevčati posebno pozornost. Očiti zdravstveni nedostatki naj se odpravijo (pred vsem, kar se tiče preskrbe z vodo in odstranjevanja odpadkov), istotako tudi nedostatki v prometu z živili, v nastanjevanju večjih množic (trum itd.).

V krajih, ki se ponašajo z dobrimi zdravstvenimi razmerami, ki so preskrbljeni z dobro pitno, oziroma užitno vodo in koder se pravilno odstranjujejo odpadki, se azijska kolera ne bo udomačila, odnosno, ako bi se tudi pojavila, se ji razširitev uspešno zabrani.

Razne stvari po svetu.

(C. in k. vojni nadzor. urad) je sporočil c. kr. trgovskemu ministrstvu, da razni obrtniki v posameznih krajih za časa vojaških koncentracij vojaštva živila podražujejo, v tem, ko dobiva domače prebivalstvo dotična živila po normalnih cenah. Obrtniki in trgovci se opozarjajo, da je tako početje popolnoma nedopustno ter da imajo oblastva navodila prestopnike po obstoječih predpisih najstrožje kaznovati.

(Pregledovanje črnovojnikov), ki so rojeni leta 1892., 1893. in 1894., se je v inozemstvu pri konzulatih izvršilo. Črnovojnikom, ki so bili potrjeni pri konzulatih v Nemčiji, se je dne 30. novembra zglasiti pri najbližjem avstrijskem domobranskem dopolnitvenem okrajnem poveljstvu, da jih odpošlje na določene kraje. Naknadno pregledovanje v Ljubljani se vrši dne 16. novembra v Mestnem domu, dne 15. decembra pa v domobranski vojašnici ob Gruberjevem kanalu.

(Iz ljudskošolske službe.) Za provizorično učiteljico na šoli v Štalah je bila imenovana Martina Judničeva, za suplentko na ljudski šoli v Št. Petru Ivana Kramaričeva, za suplentko v Poljanah Hedviga Schweigerjeva in za suplentko v Erzeltu Mar. Punčuhova. — Absolvirana učiteljščnica Julija Bantan je imenovana za suplentinjo v Spodnji Nemški vasi. — Učitelju Viktorju Schweigerju je poverjeno vodstvo ljudske šole v Dobrem polju, učiteljici Frančiški Bedenk vodstvo šole v Kamni gorici.

(Vojni davek.) Poroča se, da hoče finančno ministerstvo vendarle uvesti nov vojni davek, in sicer v obliki doklade na dohodninski davek. Baje hoče obdavčiti samo dohodke nad 4000 K, in sicer z doklado $\frac{1}{2}$ %, ki naj pri dohodkih nad 20.000 K narase na 4 %. Ta davek naj se vpelje s § 14.

(Direktne zveze Dunaj j. k. — Pulj.) S 5. novembrom t. l. bosta vozila v zvezi na južno železniško iz Dunaja, oziroma na Dunaj vozeča brzovlaka št. 5 in 6 na progi Divača—Pulj vlaka št. 315 in 302 z vozovi I., II. in III. razreda po od 1. maja 1914 veljavnem voznem redu, s čimer se je upostavila direktna zveza vlakov med Dunajem in Puljem (iz Dunaja j. k. odhod ob 9:30 zvečer, prihod v Pulj ob 1:42 popoldne, odhod iz Pulja ob 6:38 zvečer, prihod na Dunaj j. k. ob 9:10 dopoldne. Imenovana vlaka imata direktne vozove I., II. in III. razreda iz Dunaja južni kolodvor v Pulj in obratno. C. kr. ravnateljstvo državne železnice v Trstu.

(Avtomobilna zveza Celje—Ljubljana) je primorana zvišati vozne cene, ker so potrebščine za avtomobile izredno poskočile v ceni. Posebno so se zvišale cene za bencin in za gumi-kolesa, ker je deloma vojna uprava okupirala zaloge, deloma ni dobiti surovin. Kljub zvišanju so vozne cene še vedno dosti nižje, kakor na vseh drugih avtomobilskih progah. Nove cene, ki stopijo v veljavo dne 10. novembra, so razvidne na vseh postajah iz novih voznih redov.